

Abstrakt

Rod *Platyceps* patří k jedné z nejstarších linií podčeledi Colubrinae (Serpentes, Colubridae). I přes to, že byl rod často zařazován do fylogenetických studií čeledi Colubridae, nejsou fylogenetické vztahy mezi jednotlivými druhy dosud uspokojivě rozřešeny. Hlavní vinu nese nedostatečné pokrytí druhů v genetických analýzách. V této práci jsem analyzovala 90 jedinců z celkem čtrnácti druhů, z nichž některé druhy nebyly v žádné předchozí analýze zastoupeny. Celkově jsme osekvenovala čtyři mitochondriální (12S rRNA, cyt b, COI, ND4) a dva jaderné (cmos, NT3) geny, což mi umožnilo získat obsáhlou fylogenezi rodu. Moje výsledky potvrzují monofýlii rodu a zároveň ho rozdělují do tří velkých kladů – Indický klad (*P. bholanathi*, *P. gracilis*, *P. ladacensis*, *P. ventromaculatus* a *P. sp_central_asia*), Západoasijský klad (*P. karelini*, *P. rogersi*, *P. saharicus* a *P. rhodorachis*) a Disperzní klad (*P. plinii*, *P. josephi*, *P. florulentus*, *P. taylori*, *P. najadum*, *P. collaris*, *P. elegantissimus*, *P. manseri*, *P. sinai*, *P. variabilis*). K velkým změnám došlo u několika druhů. Zatímco *Platyceps thomasi* vychází jako barevná forma *P. variabilis*, poddruh *P. variabilis manseri* naopak povyšuje na samostatný druh. *Platyceps atayevi* a *Platyceps schmidtleri* byly recentně povýšeny z poddruhů *P. najadum* na samostatné druhy. Moje výsledky však toto vyčlenění nepodporují a znova vrací oba druhy na poddruhovou úroveň. Poslední takováto změna nastala u druhu *P. insulanus*, který byl poprvé zařazen do fylogenetické studie a vychází jako *P. rhodorachis*. Druh *P. rhodorachis* taktéž prochází výraznými změnami, dle mých výsledků k tomuto druhu náleží jedinci z jižního Íránu, východního Turecka, ostrova Astola ležícího u pobřeží Pákistánu, Spojených arabských emirátů, Ománu, Jemenu, Džibutska a Somálska. Naopak jedinci ze severního Íránu, Turkmenistánu, Uzbekistánu, Kyrgyzstánu a Afghánistánu vycházejí jako jiný samostatný druh, který se mi nepodařilo morfologicky přiřadit k žádnému známému taxonu. V Pákistánu se dle mých výsledků vyskytují pouze dva druhy z pěti dnes uznávaných. Na základě morfologie byly určeny jako *P. ventromaculatus* a *P. ladacensis*. Divergence rodu proběhla před 19 miliony lety, biogeografický původ rodu však nebylo možné spolehlivě určit. Druhy ze Západoasijského kladu mají původ v Asii, odkud se přes Arabský poloostrov dostaly až do Afriky. Původ druhů *P. najadum*, *P. collaris*, *P. elegantissimus*, *P. manseri*, *P. sinai* a *P. variabilis* leží v Levantě, odkud se tedy rozšířily na západ do Evropy či na jihovýchod na Arabský poloostrov.

Klíčová slova: *Platyceps*, fylogeneze, biogeografie, had